

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

Dela Congregație.

Românii luptă contra aruncului nou; — susțin dreptul limbei; — cer vot universal la alegeri; — cer regimente naționale, cu steaguri naționale! etc.

Congregația comitatului Hunedoarei ținută Marți (20 Oct. n.) la Deva, a fost pentru noi Români din comitat din multe puncte de vedere instructivă.

A fost anume și ea un privilegiu care a dovedit de nou, că Români din comitat, departe de a voi se-și plece capul înaintea șovinismului brutal cu care vor să ne înspăimânte toți ușureii cocotați în slujbe, — ei, prin trimișii lor în congreagație, se iau curajos de pept cu acel șovinism, pășesc bărbătește contra lui, îl atacă și-l resping cu vrednicie!

Am văzut pe dl comite suprem ținând seamă de faptul că stă în fruntea unui comitat aproape românesc, și respingând însuși încercările unor intoleranți cari protestau contra vorbirilor românești acolo! Valul șovinist intolerant era pornit din jos în sus, dela elementele servile, tîrtoare, viclene, cari prin vociferări stupide vor să se însinue celor dela cărna comitatului, — iar curentul de moderațiune, de respectare a dreptului, și respingerea valului șovinist, venea din sus în jos.

Când odată vicecomitele vorbind despre Români i-a numit „Oláhok“, protestările Românilor și cererea lor ca să vorbească despre noi cu numirea cea originală, legală, adevărată, — l'a adus la reson și n'a mai folosit cuvântul odios, ci numirea noastră cea corectă.

Membrii români au făcut, unde numai li-s'a dat privilegiu, propuneri și cereri de cele mai folositoare pentru poporul pe care îl reprezentau, apărând atât interesele lui materiale, cât și bunurile ideale. Au luptat contra aruncului nou de 1% cerut pentru fondul de pensiune comitatens, au luptat contra curendelor orașelor și comitatelor șoviniști, cerând să se dea adresă dietei nu pentru restrîngerea dreptului de alegător, ci pentru lărgirea lui la vot universal, când fiecare cetățean majorean să aibă vot!, și că dacă e să se schimbe armata din forma ei de azi, apoi să se schimbe așa, ca fiecare popor al țării să-și capete regimamentele naționale cu steagurile naționale!, — și așa mai departe!

Insuși comitele suprem a recunoscut demnitățile discuțiilor ținute în congreagație, și în vorbirea sa de încheere a zis:

„Mulțumesc din inimă reprezentanților ambelor națiuni, pentru discuțiile ținute la nivel, și încă odată declar, că atunci când membri se folosesc de dreptul limbei lor în congreagație, eu nu voi lăsa să fie conturbăți petru asta!“

Esperia folosită de dl comite că „mulțumesc — ambelor națiuni“... a făcut ca congreagația să se încheie cu o furtună de aclamațiuni din ambele părți la

adresa dsale; membri unguri strigau „éljen“ fiind încheerea ședinții, Români „să trăiască“, că a folosit expresiunea „ambele națiuni“, — în o vreme când o mulțime de capete șuchiate maghiare, — mai ales Jidanii din redacțiile ungurești — nu vreau să recunoască că am exista noi, nici sub numirea mai modestă și mai moderată de naționalitate!

Dar iată raportul amănunțit:

Ședința de nainte de prânz.

Memoria lui Déák.

Comitele suprem deschide ședința la orele 9, cu un discurs cetit, prin care îndeplinește un act de pietate față de memoria lui Déák și spiritul lui — s'erbato în țară din privilegiul împlinirii a 100 ani dela nașterea lui.

S'elaudă tare cu „constituționalismul“ cel minunat din Ungaria, și zice că trebuie să ne silim să-l păstrăm tot așa înalt, pe rangul cel dintâi pe continent!... — și încheie închinându-se ideilor lui Déák și dorind ca spiritul lui să planeze și asupra conducerii acestui comitat și a reprezentanței lui, congreagația.

Câteva éljen-uri și se trece la

Ordinea de zi.

S'el supun desbaterii mai întâi afacerile budgetare comitatense pentru anul viitor: proiectul de budget pe 1904, în frul căruia se propune a se susține tot procentul de 1 1/2% ca arunc pentru casa comitatului, procentul vechiu (6/10% și 1/10%) pentru încuarterarea miliției, — și apoi propun un nou arunc de 1%, peste cel 1% de până acum, pentru fondul de pensiuni al funcționarilor comitatensi.

Acii Români au deschis lupta de apărare a poporului din comitat față de acest nou arunc.

Erau de față: Mih. Bontescu, Dr. Gavril Suci, Ioan Muntean, din Hațeg, protopresbiterii Iosif Morariu (Dobra) A. P. Pécuarariu (Hunedoara), G. Romanul (Deva), Dr. A. Hosszu, Al. Moldovan sen. (Deva), Dr. Muntean (Orăștie), Ar. Muntean, Ios. Criste, Ad. Leșnician, (Dobra), P. Hădan (Rădulești), Petru Rimbaș, Andrei Bogdan, (Brad), I. Fugăță (Luncoiul-de-jos), N. Andrei (Căstău), I. Văidean (Romos), I. Botean (Binținț), Nic. Pécuarariu (Seliște), Nic. Pop (Ormindea), I. Moța (Orăștie) — de toți 22 înși.

Discuția a deschis-o preotul Ioan Moța ridicându-se în contra cererii acesteia de un nou arunc pe populațiunea comitatului. Nu ne sculăm noi membri români, zice, ca să facem opoziție cu cale și fără cale. Atunci când vedem și noi că aruncurile cutare se recer pentru un lucru de neapărată trebuință, de pildă pentru deschiderea cutărui drum nou prin un ținut care are căi de comunicație de tot netrebnice, sau pentru alte lucruri prea trebuincioase, ori cât de greu ne cade a pune biruri nouă pe popor, atunci totuși votăm și noi aruncurile. În cazul de față însă, nu e vorba de

un lucru ce nu mai suferă așteptare! Fondul acesta când s'a făcut, s'a făcut pe temeiul unei socoteli. Atunci de sigur s'a zis, că din contribuțiile membrilor fondului și cu ajutorul de 1% arunc dat de comitat, fondul poate crește destul de frumos ca să-și ajungă în cutare timp destinația. Acum veniți și cereți contribuție îndoită, în loc 1%: 2%, dând prin asta de minciună socotelile prezentate la înființarea fondului! S'el se facă pensionările mai cu cruțare, până ce fondul va crește în cale normală destul de mare. S'el se facă cruțări. Căci poporul comitatului nu mai poate suporta aruncuri nouă! Poporul e deja atât de îngreunat, încât numai așa mai poate plăti toate câte i-s'el cer, că el însuși se mulțumește cu foarte puțin: toată roada câmpului și economiei lui o dă în biruri, dări și aruncuri, iar el mănă și se îmbracă în chip grozav de sărăcăcios, doar Chinezii de au pretensiuni mai puține pentru sine, — altfel ar cădea sub greutatea lor!

Nefiind aci vorba de un lucru ce nu ar mai suferi amănare, cu considerare la starea deja prea încărcată de greumături a poporului, propune ca să nu se urce aruncul din vorbă, ci să rămână tot atât cât a fost!

Vicișpanul Mara, răspunzând preotului Moța, spune, că nu s'a zis nici la înființarea acestui fond, că 1% de arunc va fi destul, ci v'el z'el că nu e destul, să cere și 2% pe timp de 5 ani, că altfel nu se pot da pensiile cu care fondul e îndatorat față de slujbași și familiile lor orfane.

Membrul Dr. Gavril Suci, (Hațeg) zice: Urcarea de arunc ce o cere comitetul comitatens, nu e îndreptățită! Dacă nu se mai ajunge fondul, e pentru-că pensionările se fac în mod nejust: se pensionează și slujbași de aceia, cari ar putea servi încă! S'el se țină legea: servească fiecare 30 de ani și numai apoi capete pensie! Dar chiar abstrăgând dela aceasta, e de nesuferit ca urcarea să se facă dintr'una cu 100% față de cât a fost! S'el se fi făcut socotelile din capul locului bine, ca să nu trebuiască nouă urcări! Așa ne puteți veni peste 5 ani în loc de ștergere a aruncului, cu urcare și mai mare, sub cuvânt că socotelile s'au dovedit nesuferite! Nu poate vota urcarea. Dl vicișpan se vadă să nu se facă atâtea pensionări! Spriginește propunerea preotului Moța.

Membrul Madespach zice, că motivele invocate de Dr. Suci le aproabă în parte și el. Dar totuși recunoaște că e timpul să considerăm interesele funcționarilor. De aceea e de părere să li-s'el dea și acest arunc. Căci d'ensul crede, că pensionări nu se fac prea multe, din contră, sunt în funcție mulți slujbași cari ar merita să fie în pensie!

Hohot și ilaritate viuă a produs această declarație, pe care bietul măgulitor a înțeles-o altfel ca lumea. Membrii români exclama: „Da, da, în pensie cu ei cu toți, și alții mai buni în locul lor!“... Rid și funcționarii toți. Madespach stă zăpăcit și înroșit de efectul contrar ce l'a făcut vorba lui!

Membrul Dr. Muntean declară că consimte din inimă cu cele zise de antevorbitorii Dr. Suci și Moța, cari au vorbit pentru poporul ce suferă ca și pentru clasa de proprietari. Madespach vorbește de interesele funcționarilor, dar noi se nu perdem din

vedere nici interesele poporului, și se nu uităm că poporul nu e omnipotent materialicește, ca să poată ridica atâtea fonduri și dări. E prea mult ce să cere: urcarea duplă, fără să ni-s'el fi spus macar de ce e de lipsă această urcare, căci comitetul nici nu și-a motivat cererea de urcare. Face propunere mijlocie: de nu se va primi propunerea de a rămănea la procentul vechiu, apoi urcarea să se facă numai cu 1/2%, nu cu 1% întreg.

La votare Români rămân cu 18 voturi față de 81 pentru urcare.

Mamelucii.

Mutre drăguțe de tot sunt mamelucii oficioși ai congreagației. Cei mai mulți din ei ocupă, de regulă, grămădiți unul într'altul, scaunele din fundul salei, stând cu fețe petulante, gata a striga încotro ar vedea că e „bine“ și pe plac stăpânilor. Cei mai mulți mameluci sunt notari unguri, îmbulziți prin cercuri, ca să fie și ei „aleși“ la congreagație, apoi unii proprietari ori arăndași obscuri, cari la atari privilegii vor să se însinue vicișpanului și fișpanului, că iacă pe ei pot răzîma, să tragă numai de ață, că ei joacă ori zbiară, cum le e voia domnilor!

Ridiculele figuri de mameluci s'au scos pe sine în relief și de astă-dată, uniori făcând astfel de prostii în manifestările mamelucismului insinuător, încât trebuia să-i respingă și înfrâneze însuși comitele suprem, el singur rușinându-se de nepotriveala izbucnirilor lor mamelucești!..

Cățiva Româniși slujbași firește nu puteau nici ei lipsi. Li-s'a dat privilegiu chiar la votarea aruncului celui nou. S'a votat nominal. Mai mulți Unguri, când li striga, nu răspundeau nimic, semn că nu aprobau nici ei aruncul, iar Români votau contra. Cei mai mulți dintre slujbașii români au tăcut, n'au votat nici pro, nici contra. La urmă comitele întreabă: Mai sunt membri cari n'au votat și ar dori să voteze? Și îndată apar vre-o 5 figuri de insinuanti, printre cari și doi Români, votând cu da, că să se urce aruncul. Unul e un solgăbiruț, altul un bine cunoscut primar, care se apropie de masa presidială zimbînd și închinându-se și aprobând și cu capul: „igen“!.. Că el n'a avut vreme să voteze printre ceilalți mai nebăgat în samă, el a trebuit să se lase la urmă, ca să apară mai bine!..

Și alte atari scene de scârboș mamelucism am văzut în adunarea asta, de țî-s'el făcea rău de ele, nu alta!

La ordinea zilei ordinațiunile ministeriale, cari se iau la cunoștință.

La afacerile interne, reverendissimul protopresbiter al Dobrei, Iosif Morariu, pune în discuție afacerea cu vestita revoluție dela Dobra.

Incidente.

Fișpanul se grăbise a intra în desbaterea primului obiect de afaceri interne, fără a aștepta interelările a căror loc este aci, nainte de afacerile interne. Părintele protopop Morariu se ridică și își cere cuvânt ca să adreseze o interelare.

Comitele îi răspunde nervos, că acum nu se mai poate, că d-sa a

anunțat deja punerea întâiului obiect din seria afecerilor interne. De ce n'a cerut mai nainte; acum se aștepte până la sfîrșitul programului.

Preotul I. Moța cere cuvânt la ordinea de zi, și spune comitelui, că fiind aci locul interelatiilor, dsa avea să nu fugă așa iute la primul obiect, ci să întrebe de nu este vre-o interelatie, că așa se face și în alte corporațiuni parlamentare, și numai apoi să treacă la ordinea de zi! Cere să se dea dar cuvânt interelantului.

Fișpanul ci-că nu-i așa, că el nu-i dator să întrebe și peste tot nu primește lecții în scaunul de președinte. (Aci mamelucii dau prima probă de „alipire“, aprobând și aclamând pe fișpan cu „ugyvan!“ „éljen!“ „eláll!“! Vorba din urmă firește nu suna fișpanului, ci preotului Moța care întrevenise! Of, of! Dar când treci ceva cu vederea, președinte măria-ta, și mamelucilor dragilor, ori-care membru al congreagației are drept a face pe președinte atent la ce a trecut cu vederea!)

Dr. Suci ia energie în apărare cererea preotului Moța, provocându-se la însuși vicișpanul, că aici așa e u-sul, ca interelatiile aci să se pună. S'el fie dar' ascultat interelantul!

S'el produce sgomot și gălăgie! Unii pentru, alții contra. În urmă fișpanul cedează, dând cuvânt interelantului.

„REVOLUȚIA“.

Protopresb. Morariu întreabă acum, de are știre dl vicișpan, capul administrației comitatense, — („Mamelucii dau a doua probă de „patriotism“ stupid, întreprind pe seninul vorbitor, cu: eláll!, magyaru!, nem értjük! Nu ne trebuie! ungurește! nu pricepem!“)

Fișpanul îndrumă la ordine pe lărmitori: „Mă rog de liniște! Dacă are drept a vorbi în limba sa, trebuie să-l ascultăm!“

Ceata mamelucilor își trage coada și tace...

Protopopul Morariu ajungând iar la cuvânt urmează:

— are dl vice-comite știre despre aceea, că o mulțime de foi maghiare au umplut lumea cu știrea, că Români sunt pe cale a se răscula, și ca urmare s'a întărit grozav posturile de gendarmi la Dobra și Ilia, și s'au pus să spioneze pe cetățenii pacinici și să conturbe liniștea lor? Și de are știre, ce pași a întreprins pentru a se da justiției cel-ce a scornit neadeverurile acestea? Dorește să fie numit denunciantul, ca să-și știe toți și să se poată întreprinde față de el pașii de lipsă!

ROMÂNI, nu „Valachi!“

Vicecomitele Mara zice: »E, dlor, foarte trist, o recunosc, că unele foi, mai ales din capitală, au scris fără controlă că Valachii dela noi...

— „Români!, nu »Valachii!«! Zi-ne pe numele nostru legal și original! Nu ne provoca! S'el se îndrume la ordine!“, — strigă protestând Români în cor de pe băncile lor! Vicișpanul strîmător roșește și rămănea nițel zăpăcit de această pășire de protestare, la care el nu se aștepta din partea Românilor, — și după liniștirea protestărilor, vorbind mai departe a folosit numai numirea de »Român«.

Laudă poporului român.

Urmându-și răspunsul, vicișpanul, după-ce blamează presa maghiară căutătoare de senzații cu ori ce preț, — spune, că la

Întrebările unor foi a și dat imediat răspunsul, că totul e o scornitură îndrăznească și de nimic! Și într-un cânt D-v., Români, indignați respingeti faima de revoluție ce ați și plănuit, eu mă bucur din inimă de aceasta, și și eu aici, în plinul adunării comitatense, resping acea faimă nedreaptă ce s'a dat despre poporul comitatului nostru. Și spune cum dsa și-a lăsat și își lasă peste vară familia în oare-care sat românesc la țară, și nici-odată n'a avut a se plânge de purtarea poporului, și așa cu inimă deplin liniștită și-o lasă în mijlocul lui!

Să bucură că prin interpellarea părintelui Morariu i-s'a dat privilegiu a face aceste declarațiuni în meritul lucrului. (Aclamări).

Interpelantul, protpp Morariu, spune că nu poate lua la cunoștință pe deplin răspunsul dlui vicișpan, căci dsa a făcut declarații subiective, dar nu a dat răspuns, că cine a fost denunciantul pe vorba căruia s'a trimis gendarmeria la fața locului, de a spionat pe oamenii pacinici? Eu, zice dl protpp, eram tot cu gendarmii la spate.

„De mergeam în stradă, veneau la 6—7 pași în urma mea, de mă apropiam undeva, se apropiu și ei și ascultau ce vorbim! La un preot din un sat vecin s'au dus prin fundul grădinii, ca doar dau de dînsul în te miri ce lucrare de pregătire a revoluției! Etc. Am fost spionați, și pentru asta ar trebui să ni-se dea și altă satisfacție, nu numai declarațiile de aici! Nu ia răspunsul la cunoștință!

Fișpanul constată și el, că aici nimeni nu are nici o cunoștință de mișcări primejdioase în popor, și se bucură și dsa că s'a dat privilegiu vicișpanului a da aceste deslușiri sēr-bătorești. (Și mai înainte nu voia să-l lase pe protopresbiter să ajungă la cuvânt!)

Afacerile interne.

În firul afacerilor interne, s'au făcut întregiri în comitetul permanent Au fost aleși de nou Berivoy J. dela Gelmar și Dr. Ajtai dela Hațeg, baronul Josika L. a căzut.

Celelalte propuneri și cereri curente, ordinare, ale comitatului, s'au acordat fără discuții.

De-ale comunelor.

S'au primit bugetele și socotelile pe anul trecut a comunelor ce le-au prezentat.

S'au aprobat cele mai multe hotărâri și contracte încheiate de comune în afaceri.

Unele comune au avut bunăvoința a hotărâri, că cedează hârtii de regale, ori alte averi pentru biserica și școala confesională locală: s'au nimicit hotărârile lor, — îndrumându-se, că dacă vreau și au mijloace să dea ajutor bisericii ori școlii, apoi să iee poziție în bugetul comunal când îl stabilesc, având a le da așa ajutorul regulat anual, — căci a rupe părți întregi de averi ce-s ale comunei, nu se poate.

Statutul pentru belitoarea cea nouă dela Orăștie s'a respins, având a-l pertracta de nou comunitatea, ținând cât se poate seamă și de cerele măcelarilor cari sunt nemulțumiți cu el. — Până atunci belitoarea se da în folosință pe baza statutului vechiu.

Cererea de relaxare a arăndatorului Schull pentru-că fusese tîrgul de vite oprit anul trecut 3 luni, — se va pertracta de nou în comunitate, având a se vota nominal asupra ei.

Noul statut pentru funcționari, votat de comunitatea Orăștiei, a fost aprobat de congregație, punând însă

în el de nou la locul său postul de inspector de hotar (proviser, pe care azi îl ocupă dl N. Trif), ca post definitiv, pe viață, cu salariul de pînă-cum 400 cor. și cuincuenale de câte 50 cor.

Contractul comunei Vinerea prin care vinde pădurea Comărnici fabricii de fer din Cugir, s'a aprobat.

Ședința de după prânz.

O parte a afacerilor comunale a fost lăsată pe după prânz.

La orele 3 s'a deschis ședința de continuare. S'au pertractat afacerile comunale restante, repede, ca de obicei.

Au venit la rînd curendecele celorlalte comitate și orașe. S'a trecut și peste acestea repede, luându-se simplu la cunoștință, fără a fi special spriginite și de comitatul nostru.

Comit. Torontal ceruse ajutor bănesc pentru a ridica o statuă onorului Kis Ernő în Becicherecul mare. I s'a răspuns că nu-i de unde se i-se de ajutor.

Dreptul electoral.

Peste curenda comitatului Szepes, că se cerem dela guvern lege electorală nouă, prin care să se de drept de alegător numai celor ce știu scrie și ceti ugurește, — comitetul a propus trecere prin luare la cunoștință (fără a o sprigini cu adresă egală).

Dl Dr. Gavriil Suciu își cere aci cuvînt. Recunoaște că comitetul permanent a fost cumpătat în această chestie, propunînd trecerea peste ea prin simplă luare la cunoștință, căci acea curendă e o cerere nejustă, care ar despoia pe o mare parte de cetățeni de drepturile lor, înosebi în comitatul nostru ar fi o batjocură un atare „cens intelectual“. Dar dsa ar fi așteptat dela comitetul permanent mai mult. Să respingă acea curendă, ca pe o cerere nedeamnă de timpul nostru, și fiind vorba a-și spune părerea în chestia legii electorale, care azi nare nici un sistem, că este în ea cens de avere, cens intelectual și și rămășițe feudale, — să fi propus, ca această lege învechită să se schimbe cu una nouă, modernă, care să lărgească dreptul electoral de azi, dând în locul lui votul universal! Aceasta o propune dsa ca contra propunere la curenda dela Szepes.

Preotul I. Moța aduce aminte congregației că înainte de amiaz s'a vorbit aici de marinositate, să fim, ca congregație, marinosi față de funcționarii nostri, votându-le aruncul dorit.

Acum se face o propunere în folosul poporului, cerîndu-se lui nu bunuri materiale, ci bunuri morale. Dacă congregația știe fi marinosă față de funcționari, dându-le tot ce cer, arate-și din privilegiul acesta inima bună și față de popor, votându-i și lui un bun moral măcar! Pin primirea propunerii dlui Dr. Suciu, congregația și-ar da un atestat de nobleț, căci cererea comitatului Szepes e să mergem napoi, restrîngînd dreptul electoral la o parte mică a cetățenilor, prin primirea propunerii Dr. Suciu, am face un pas înainte, spre o idee mare, modernă, dorită de toate popoarele! Să o primim dară.

Dr. Muntean face o propunere mijlocitoare, dacă votul universal ar părea un pas prea departe, să votăm noi lărgirea dreptului electoral, dând pe lângă drepturile de azi, drept tuturor celor ce sunt proprietari de pământ în țară, fără privire de au mult ori puțin.

Vicișpanul dă oare-cari lămuriri. Fișpanul spune, că conducerea comitatului, tocmai cu considerare la stările din comitat, n'a voit să iee poziție în sensul cererii com.

Szepes, dar se nu disputăm nici ceselante propuneri.

Congregația prin majoritate trece la ordinea zilei peste chestie.

Regimente naționale!

Peste curenda orașului Segedin, care cere să intervenim la dietă pentru postulatele naționale maghiare în armată, comitetul permanent propune trecere prin luare la cunoștință.

Protopresb. Iosif Morariu ia cuvînt și cere, ca o atare curendă nici la simplă cunoștință să nu fie luată, ci respinsă ca una ce cuprinde cerere nedreaptă pentru marea parte de cetățeni! Chestia armatei e chestie ce se ține de coroană, dar coroanei nu-i putem cere maghiarisarea armatei din Ungaria, căci Coroana când va fi să se facă schimbări în organizarea de azi a armatei, numai într'acolo ar fi justă făcîndu-le, când ar da fiecărui popor din țeară regimentele lui naționale cu limba lui națională în comandă, și cu steaguri naționale! Noi numai pentru o astfel de schimbare a armatei am putea fi. Curenda Seghedinului să se respingă, nici la cunoștință simplă să nu se iee! (Vii aprobări între Români, murmur și sgomot între Unguri).

Congregația primește trecerea la ordinea zilei.

Rescriptul episcopului gr-cat. de Lugoj Dr. Hosszu, prin care face cunoscut că și-a ocupat scaunul, să ia la cunoștință și congregația îl salută!

Fișpanul face adunarea la orele 4 1/2, zicînd:

„Mulțumesc din inimă reprezentanților ambelor națiuni pentru frumoașă participare și desbaterile din adunarea de azi! (Vii aclamări din ambele părți! Eljen! Trăiască!) — În mijlocul zgomotului fișpanul urmează cu glas tare, care însă abia se poate desluși, zicînd spre Români, în stînga: Și voi să se știe, că pentru-că cineva vorbește aici în limba sa, eu nu voi lăsa nici în viitor ca să fie conturbat!

Drept și datorință.

„Răvașul“, foaia locală din Cluj, da din când în când, niște adașuri „politice“, în cari combate și el pe lângă pasivitate. A atacat direcția noastră activistă și pe Dr. Vlad, în 2 rânduri, dar am ignorat atacurile. La filosofarea din urmă însă, aflăm în „Revista Bistriței“ următorul răspuns ținut în ton persilator. Il reproducem:

În N-rul 28 al „Răvașului“ teoreticul nostru politician dl Dr. Cassiu Maniu se ocupă cu spiri-tul politicii noastre românești, urmărind funcționarea națiunii, ca organism moral, din punctul de vedere al ideilor de drept și datorință.

Premisa articolului e în tesa, că basa conduitei morale este dreptul și datorința. În aplicarea acestei tese la judecarea spiritului, de care trebuie să fie predominată politica noastră, ca și oricare politică mare a unei națiuni, ajunge la concluziunea, că acest spirit nu poate fi altul decît dreptatea și moralitatea, dreptul și datorința.

Adevăruri foarte frumoase sunt cuprinse în aceste tese, care nu se pot contesta și în fața cărora, credem și noi că suntem de acord.

Nu suntem însă de acord și nu putem să nu contestăm în modul cel mai hotărît con-

ținutul ce-l dă acestor noțiuni în concluziunea ce o face dl Maniu în afirmarea, că urmînd această conduită, trebuie să înfierăm tactica politică începută cu alegerea dela Dobra! D-sa în tactica politicianului Vlad vede „imoralitatea politică“, care l-a adus în conflict cu spiritul politicii noastre și cu conclusele conferențelor naționale!

Iată ce concluziuni admirabile! „Activitatea“ parlamentară e predominantă de imoralitate, a cărei temelie e călcarea dreptului și a datorinței.

A rupe cu o tactică politică, care s'a dovedit de rea și detestabilă, a te pune în fruntea celor doritori de luptă și de viață națională, a lupta cu încăpăținare contra dușmanului, a seceră biruință, a apăra drepturile națiunii tale: înseamnă a face politică immorală, a fi dușman al dreptului.

A nu sta în trîndăvia demoralizatoare, a părăsi pe cei ce de dragul comodității nu vrea să facă nimic în interesul națiunii, a nu aproba pe cei ce prin fapte confirmă decretarea de desființare dată de un organ al statului, a nu fi de acord cu cei ce lasă pradă lupilor națiunea în fruntea cărora se cred a fi puși: înseamnă a nu-ți cunoaște datorința.

A sta cu mâinile în sîn, a te încrede în puterea de viață a națiunii, a fi aderent neclintit al înțeleptei vorbe „de n'a perit Românul...“ a fi credincios sprijinitor al tacticii de pasivitate în specialitate românească: aceasta e drept și datorință.

Da, aceasta e prima datorință a fie-cărui membru din comitetul național, de-a îmbărbăta poporul, ca să persevereze în acest curent „divin“. Să se propage acest simț de datorie, căci atunci vom ajunge la „moralitatea politică a tuturor sufletelor naționale“.

Cine nu recunoaște voința legitimă a comitetului național, comite apostasie, chiar și când ar profesa doctrine politice identice.

Auzi, d-le Vlad, împreună cu ceilalți activiști, că sunteți „apostați“?... Pentru-ce nu vă întoarceți la credința cea mîntuitoare, căci acest comitet dă direcțiunea în viața sbuciumată a națiunii? Nu-i auziți cuvîntul de ordine și de supunere? Nu-i simțiți pulsațiunea, nu-i vedeți lucrarea bine-făcătoare? Nu vedeți, ce muncă febrilă desvoaltă întru organizarea partidului, în fruntea căruia se află? Pentru-ce nu vă închinați acestui organ, căruia îi trebuie ani ca să lucreze un regulament de organizare? Credeți voi, că acest organism nu e o ființă vie, care se nu fie în stare să trezească o „Tribună“ din morți? Nu vă cunoașteți datorința și dreptul, iar fără aceste două idei sfinte națiunea nu e fericită, cu atât mai puțin fericiți veți fi voi, indivizii.

Singur pasiviștii sunt cei ce-și cunosc dreptul și datorina, ei sunt acele spirite pregătite prin o voință sănătoasă, care cunosc și respectă datorința și înțeleg și dreptul național.

În lături apostatilor, căci iubirea vieții naționale „se manifestă în respectul care-l avem între ori-ce împrejurări, între ori-ce ispite, față de conclusele conferențelor naționale și față de autoritatea supremă națională: comitetul național.“

„Revoluția“.

A fost de-ajuns svonul dela Iliia pentru ca întreaga presa maghiară să se țipe. Într'un cor spuneau toate foile că s'au răscolat românii. Lucru trist de tot, fîrește pentru ei.

Un neaoș maghiar din loc, a primit o epistolă, dela o soră a lui ce se află în apropierea Zlagnei, în care între altele îi scrie că are să vină în săptămîna asta cu bărbat cu tot, cu familia întreagă la Orăștie, pentru-că se fie siguri contra marelui revoluții românești, ce se pregătește în acele părți, și pentru ca să nu fie în o bună noapte măcelăriți de mîinile călailor români.

Auzi lume! Românii, popor azi atât de pacinic și credincios față de țară și casa domnitore, s'au răscolat. Nu se află însă nimeni, care să ne poată spune faptul pentru care ne-am răscolat.

Alt cas. O bună ceată de arpadini, școlari încă la colegiul din loc, după o noapte de „petrecere“ care lăsase urme pe fața lor, Sămbăta trecută în 17 l. c. zăresc în zori de zi, era pela 5 ore dimineața, o ceată de români venind în oraș la tîrgul de săptămîna. Unul șoptește ceva la ureche celorlalți și apoi toți fug — fug dela lungul drumului țerii — că s'au răscolat românii, și vin spre oraș ca să omoare tot ce e străin.

Psichologicește lucrul se explică: Acest soi de oameni sunt tot cu frica în suflet, intruna se tem de poporul nostru, pe care atîta amar de ani l'au asuprit în toate privințele. Și se tem întruna, se tem că poate urma răscolirea lor și a părinților lor. Să tem că păharul suferințelor s'a umplut.

Ear noi cei cari știm cât de drepte sunt veștile aduse despre aceste revoluții, avem datorința sfîntă să protestăm în fața lumii spunîndu-le pigmeilor rătăcioși, că acestea sunt numai neadevăruri luate din închipuirea lor, lucruri cari de fapt s'ar petrece dacă ei ar fi în locul nostru așa de oropsiți și neîndreptățiți cum noi suntem.

Călin.

Economie.

Neplata dărilor.

Aproape zilnic vestesc gazetele ungurești numele acelor orașe ba chiar și comitate, care au hotărît să-și oprească oficiile să mai primească darea, chiar și dela aceia, care ar dori să o plătească de bună voie.

Opreliștile astea s'au pornit pe urmele agitației mari, ce o desvoaltă partidul independist din dietă. În ferbințeala luptei, ce o poartă partidul independist pentru concesiunile naționale în armată, koșuthiștii cred că împedecarea plății dărilor formează o armă atât de puternică încît succesul nu va întârzia.

Li-s'a adevărit, că neprimirea dării adusă de bună voie, nu e drept întemeiată pe lege. Li-s'a arătat pagubele ce le îndură țeara — atât în lăuntru cât și în fața streinății prin neprimirea dării. Li s'a dovedit, că rezultatul ce-l doresc nu-l vor ajunge, căci statul — deși suferă simțitor din lipsa de plată a dărilor, totuși are încă de unde să-și acopere trebuințele zilnice, căci la dispoziție îi stau venitele: trenurilor, a poștei, a timbrelor, și alte zeci de izvoare de venit.

Ei nu vor să înțeleagă, și cu puterea împing țeara spre ruina economică.

Pagubele țerii din această stare nenorocită — sunt aproape incalculabile. Poporul, care nu înțelege rostul stării de „ex-lex“ și-a iscodit o judecată și o interpretare atât de volnică, încît aproape ne înspăimîntă situația, ce se va crea când țeara va

scăpa de ex-lex și din nou se vor porni încasările dărilor.

Până când poporul a știut că nu poate nime să siluiască plata dării — a stat binișor locului și — n'a plătit. Acum însă, când aude, că nu numai nu e silit să plătească dările — dar nu-i este iertat să le plătească — anarhia e deplină. Să povestește în lung și latul satelor, că deputații Koșuthiști au făcut să se șteargă dările și de-acum înainte — s'a isprăvit cu plata dărilor. N'o se le mai plătească nime. Ba în multe sate oamenii nu voiesc să plătească nici aruncurile, nici pedepsele administrative! Am fost martor ocular când un jude comunal din jurul Hunedorii — în butul tuturor poruncilor, a trimis acasă din piața Hunedorii vitele, ce erau aduse la licitație pentru neplata unor aruncuri comunale. Judele a fost numai decât suspendat și în contra lui s'a pornit cercetate judecătorească, și de sigur va fi pedepsit aspru. Ce se va întâmpla însă când țara va eși din starea de ex-lex de azi, și vor începe încasările dărilor?

Va fi vai și amar de sârmanii oameni! Căci aproape de un an nime n'a mai plătit dările. Și acum trebuie să le plătească toate de odată. Plata aceasta va întoarce din temelii situația economică a țării. Vitele agricultorilor se vor bate la dobă și moșiile se vor licita pentru dări, și nime nu va mai ști încât'o se apuce. De-aceea sfătuim poporul nostru să-și adune și să-și țină la îndemână banii pentru dările neplătite.

În afară de aceste mizerii, pe care le vom simți cu toți — starea de azi, creată prin politica ne bună a șovinismului esacerbat de politicii unguri, în frunte cu Koșuthiștii — va avea urmări destul de simțite — mai ales pe terenul economic-financiar.

În rîndul prim statul, lipsit fiind de folosirea numărării de dare — întru cât nu va putea încasa interese de întârziere, va avea pierdere efectivă de câteva milioane — la interese. În multe casuri însă va perde și capitale de dare întru cât nu le va mai putea încasa în urma schimbării de situație, în economiile debitorilor sei; sau apoi nu le va putea încasa în urma prescripției.

Mai simțitoare perderi economice va avea țara prin sguduirea creditului său — în fața străinătății. Și acest credit e aproape întreagă temelia vieții economice a Ungariei, de vreme-ce absolută majoritate a hărțiilor de valoare ungare e așezată în piețele străine. Cercurile financiare — e știut, că sunt extrem de simțitoare. La cea mai mică crasă internă a vre-unei țări — își cântăresc garanța efectelor, în care și-au așezat averile și cântărirea aceasta, la cea mai mică oscilare îi îndeamnă să scape de efectele cu pricina. Le aruncă în piață, și prin aceasta devalvează prețul acelor, slăbind prin aceasta soliditatea creditului țării respective. Așa e pe cale să se întâmple acum cu creditul Ungariei.

Și acesta e un moment atât de hotărît, încât dacă obstrucția și lupta de azi a celor cu Koșuthiștii în frunte, nu ar avea nici un alt rezultat primejdios — aceasta singur ar fi îndestulitor, ca să condamnăm cu toată puterea aventurile politice, de felul aceleia, care a creat situația de azi.

Vasile C. Osvada.

Știri politice

Francia și Italia.

Visita regelui italian Victor Emanuel la Paris care a avut loc Sâmbăta trecută, este salutată de toată presa italiană și francesă cu mare bucurie.

Poporul frances a făcut părechi regale italiene ovațiuni mari. Sâmbăta trecută seara a avut loc la Paris, în onoarea regelui italian, un concert cu torțe și în multe locuri s'au aranjat petreceri sub ceru liber.

Ministrul de esterne italian Morin a declarat că primirea părechi regale italiene la Paris a întrecut toate așteptările!

Visita aceasta încoronază succesul unei politici, care are de scop prietănia strânsă și de mult dorită între Francia și Italia. Buna primire din Paris a avut răsunet frumos în Roma.

Numeroase reuniuni de veterani din Roma au mers cu drapelul și muzică, cântând „Marseillaise” și imnul italian, la ambasada francesă din Roma, unde au aclamat Francia!

NOUȚĂȚI

Premiile noastre. Abonații „Libertății” primesc pe an 3 cărțile literare ca premii. În anul acesta am dat întreg broșura cuprinzând vorbirea dlui deputat dietal Dr. Vlad, — azi dăm o broșură literară cu frumos material, și în curând va urma a treia. Dar domniile care sunt în restanță cu plata abonamentului, sunt rugați a-și împlini și ei datorița față de noi trimițându-ne banii.

Avis. Adunarea de constituire a institutului „Geogeană” fiind deja convocată (vezi pagina a patra), — domniile cari au liste de subscrier acții, se binevoiesc a le trimite numai decât dlui Dr. Margita în Geoagiu!

— Din cauza lipsei de spațiu raportul despre ședința de Vinerea trecută a comunității orașului nostru Orăștie, l'am amânat pe numărul viitor. Asemenea foia.

Iarna, draguța pentru unii, îngrozitoare pentru alții iarnă, se apropie estan mai iute de noi, ca în alți ani!

Din România vin știri, că la începutul săptămânii de față nopțile s'au răcit așa de tare, că multe părți a nins. — În Brașov Marți spre Mercuri a nins bine; coperișele caselor erau toate albe. — La Orăștie Mercuri dimineața fulguia puțin, — iar pe munții vecini ai Cugurului și Șibîșelului, neaua e groasă de-a binele!

Ucigașul ciasornicarului Deak, Adam Oltean, june din Orăștie, a fost judecat la 2 ani robie și 2000 cor. despăgubire în bani.

Hațeganii vor să facă un gimnasiu inferior. De va da orașul un fond de 100.000 cor. și comunele vecine laolaltă tot atâta, se face. Deocamdată e numai planul celor dela conducerea orașului.

Cercetare disciplinară. În urma corespondenței publicată în numărul trecut al Libertății, sub titlul „Gendarmi demonstrații”, vor fi trași la răspundere cei 3 gendarmi, cari așa de orb și s'au aruncat în valurile politice. Prin telefon s'a avisat conducătorul plutonului gendarmesc de aci, ca să recerce pentru numele autorului pe redactorul nostru responsabil. Ear după ce dl Ioanovici, a declarat că însuși Dsa e scriitorul corespondenței din chestie, a doua zi, Miercuri în 21 l. c. — a sosit locotenentul dela gendarmi aici, cerându-i lămuririle de lipsă pentru ca să poată începe cercetarea disciplinară contra curagioșilor gendarmi, al cărei sfârșit are să fi de tot trist pentru ei!

Cununie. Dl Ioan Budoiu și d-soara Ana Romoșan își anunță sârbarea cununiei lor, care se va ține Duminecă în 12/25 Oct. a. c., în Vințul-de-jos. Dorim fericire!

Recruți voluntari. „Rev. Bistriței” scrie, că numărul recruților voluntari la reg. 63 (din Bistrița, este de 70. —

La regimentul numărul 50 din Brașov, după cum e informată „Gazeta”, numărul recruților voluntari se urcă la cifra de 321, dintre cari 315 Români, 4 Sași și 2 Unguri.

Nouii doctori români. Dl George Pătăcean a fost promovat în 3 Octomvrie doctor în drepturi la universitatea din Cluj, ear în 10 Octomvrie a fost promovat dl Nicolae Lazăr.

Botezul principelui Nicolae al României s'a oficiat Vinerea trecută de către metropolitul primat al Moldovei Partenie, la Sinaia cu mare pompă regească.

Micul principe a primit dela nașul seu, Țarul Rusiei, mai multe daruri, între cari un frumos leagăn sculptat cu podoabe de aur, apoi obiecte de artă și jucării de tot felul.

Cetățenii ungari din corpul ofițeresc al armatei comune, iau poziție față de introducerea limbii maghiare ca limbă de serviciu și de comandă în armată. Iată comunicatul referitor la această chestiune lansat de „Wiener Ausländer Rechtsschutzverein”:

„Un număr mare de ofițeri, medici și funcționari militari ai armatei comune, cari sunt cetățeni ungari, s'au adresat la reuniune, cu rugarea să le exponeze cât se poate mai în grabă, încetățenirea în Austria. Toți aceștia, dintre cari unii ocupă posturi foarte înalte, ori nu posed limba maghiară de loc, ori numai în măsură insuficientă, și nu voiesc să servească mai departe în Ungaria, dacă se vor schimba împrejurările actuale.

Dacă se va hotărî deci transferarea fără voie a ofițerilor nemaghiari, însă cetățeni ungari, la regimente maghiare, ori dacă se va introduce și numai în parte limba maghiară ca limbă de serviciu și de comandă în armata comună din Ungaria, atunci se va naște o mare emigrare de ofițeri, medici și funcționari militari, precum și de subofițeri (supași), încât regimentele armatei comune din Ungaria vor rămâne în parte fără de ofițeri».

Cum se fac de ris compatrioții noștri maghiari în fața străinătății, servească și următoarea știre publicată de un librar în „Braunschweiger Landeszeitung.

Librarul a trimis și Universității francisc-iوسفine din Cluj un prețurent de cărți stiintifice. Peste vro câteva zile însă, spre marea lui mirare le primește înapoi, cu următorul protest scris pe copertă, de mâna proprie a rectorului universității din Cluj: Vissza (Retour) — apoi franțozește ceea-ce noi dăm în traducere: — Klausenburg nu există! Adresați dacă voiți Kolozsvár, Ungaria. Dr. Etienne d'Apáthy profesor și rector al universității din Kolozsvár.

Dr. Etienne d'Apáthy cel pentru care nu există Klausenburgul este același care a interzis prin o ordinațiune studenților români, ca să se mai folosească de limba lor maternă, pe când vor petrece între zidurile mesei studenților din Cluj. Faptele seamănă perfect una cu alta.

Societatea „Petru Maior” a stud. univ. din Bpesta s'a constituit pe anul 1903/4 în chipul următor: Comitetul! President: Sebastian Stanca, abs. de teol. și stud. în fil. Vicepres.: George Gârda, stud. în drept. Secretar: Const. Nedelcu, stud. în fil. Notar I.: Horea Petra-Petrescu, stud. în fil. Notar II.: Alexandru Bojinca, stud. în drept. Cassar: Mihaiu Șerban, stud. în fil. Controlor: Valeriu Seni, stud. în fil. Bibliotecar: Const. Bucșa, stud. în drept. Vicebibl.: Zacharie German,

stud. în fil. Econom: Romul Muntean, stud. în drept. Comisia literară; President: George Tulbure, abs. de teol. și stud. în fil. Referent: George Cârda, stud. în drept. Membrii: Sebastian Stanca, abs. teol., st. fil. Isac Linția stud. în fil. Const. Nedelcu, stud. în fil. Horia Petra-Petrescu, stud. în fil. Antoniu Domite, stud. la ped. sup. Comisia supraveghitoare: Pompil Nistor, stud. med. Antoniu Domite, st. ped. sup. Petru Groza, stud. în drept.

Convocare. Dnii membrii ai „Secției industriale” a Reuniunii econ. din Orăștie, sunt convocați prin aceasta a lua parte la adunarea generală, care se va ține în ziua de Duminecă 25 Oct. n. în localul Secției, la 11 ore a. m. (după biserică).

Vindecarea bețivilor. Biserica de stat anglicană protestantă s'a pus cu apostolică străduință pe organizarea luptei contra patimei beției.

Ca mijloc cuminte de luptă și-a ales înființarea de Reuniuni de temperanță (înșoțirii de stămpărare dela beatură), — așezăminte foarte folositoare, cari în unele locuri, în prea puține, s'au înființat și printre noi Români.

Iar ca un pas mai mare, biserica anglicană înființează case de vindecare anume, pentru bețivii pătimiși, și primește în acelea pe aceia cari se înștiințează de bună voe. Le dă numai lucru de economie și de grădinarit, și îi tractează ca să-i desvețe de urta lor boală. Pentru lucrul lor, îi plătește.

Stau în institut 9 luni. După asta îi trimite acasă.

Și s'a dovedit, că din cei cari au stat 9 luni acolo și au fost atâta timp deslipiți de urta lor patimă, cam 60% nici nu mai recad în ea, ci se vindecă, iar o parte mai slabă de finger, se apucă de nou de beut.

Biserica e mulțumită însă cu aceea dacă macar 60 la suta din bețivii luați sub vindecare se vindecă de tot.

MAI NOU

Crisa.

Săptămâna trecută se spunea, că pe capetul ei vom avea deja guvern. A trecut altă săptămână și tot nu avem. Maestatea Sa n'a primit nici programul militar a comisiei de 9 emisă de dietă, și stă pe vorba zisă în adresa către Héderváry: nu știrbește drepturile Coroanei asupra armatei, de dragul kossuthiștilor. — Nu se știe nici acum, ce va fi.

Maestatea Sa ci-că ar fi declarat lui Lukács care-i adusesse proiectul comisiei de 9 a dietei, că chestia limbii în armată o ține ca un drept special al Domnitorului și nu suferă nimănui nici un fel de amestec în ea! Așa se spună domnilor dela Pesta.

Același lucru l'a declarat lui Héderváry, care a mers la M. Sa, după Lukács.

Altă vizită la Viena.

Regele Greciei George, va sosi în 26 Octomvrie n. cu soția sa la Viena, ca să viziteze pe monarhul nostru.

Congresul.

Congresul național bisericesc la Sibiu s'a încheiat în 22 Oct. În cele 8 ședințe a desbătut afaceri însemnate: Chestia propunerii religioasă la școlile de stat și de alte confesiuni. A hotărît că religia se o propună cateheții numai în l. română, și nici decum ungurește, cum cer unii ici-colo (ca la Orăștie și aiurea).

Anumite cercuri bisericești, anumiți doritori de mitre pe capurile lor ori a neamurilor lor, ar dorî tare să mai înființăm vre-o 3 vladicii, la Cluj, Timișoara, Oradea, — pe când noi n'avem cu ce coperi nici trebuințele celor de azi. Metropolitul stăruie tare pentru. Majoritatea congresului însă, foarte corect, a respins propunerea lui Rotarin, ca congresul să decreteze deja înființarea și a transpus chestia la consistoriile pe care le privește, care sigur le vor pune ad acta.

O sfortare urtă a încheiat lucrările congresului: P. Rotariu, pus la cale, voia să facă oarecare bucluc P. C. Sale vicarului Mangra aci în congres. Congresul însă, contra voinței Metropolitului, a hotărît cu 37 voturi contra 5, ca afacerea să nu se desbătă aci, ci să se predee sinodului episcopesc.

Magyar, magyar! cucu, cucu!

„Magyarország” publică la știrile zilei, în acelaș număr, două știri caracteristice. — Le pun alătura.

I.

„Obrăznicie nemțească”.

„Un comerciant din Dobrișln a scris „unei firme din Germania o scrisoare, în „ceva afaceri comerciale. Scrisoarea a scris-o în limba maghiară, după cum se cuvine „fiicărui Maghiar.

„Și ce se vezi? La câteva zile numitul comerciant primește o scrisoare, în „care e rugat să scrie nemțește, fiindcă în „tot orașul nu se află un singur om, care „se știe maghiarește. Atâta obrăznicie „numai la Nemți poți să afli!”

II.

„Bravo Titel”.

„Magistratul orașului Titel a făcut o „întrebare la Magistratul orașului Sibiu, „în ceva afacere oficioasă, — și dela Sibiu „a primit răspuns în nemțește. Dar patrio- „ticol magistrat din Titel a retrimis la „Sibiu scrisoarea nemțească, împreună cu „îndrumarea, ca răspunsul să i-se dea „maghiarește, — deoare-ce, magistratul „orașului Titel, nu comunică nemțește cu „un oraș din Ungaria.” (Notez, că limba oficioasă a Sibiiului e cea germană).

Le dau fără comentariu. Rog însă pe cărturarilii români, să întrebe de porcarul satului, pe care parte e mai mare obrăznicia?

III.

Transferarea ofițerilor.

„Magyarország” scrie zilnic în po-triva armatei comune. Cere limba de comandă maghiară, steaguri maghiare, și ca ofițerii ungari să fie transferați din Austria, acasă la regimentele lor.

Dar iată cum înțelege „Magyarország” lucrul acesta. Iată rafinaria: În Nr. dela 21 Oct. scriind despre transferarea ofițerilor ungari, din Austria, scrie următoarele:

„S'a început tranferarea, ce-i „drept, dar esecutarea e cât se „poate de jignitoare pentru Ma- „ghiar, — de oare-ce ofițerii croaiți „sunt transferați la regimente cro- „ate, iar ofițerii Români la regi- „mente românești.

„Protestăm în contra acestor șapte, „cari ofensează pe Maghiari, de oare- „ce asta ne periclitează supremația! „Mai ales transferarea ofițerilor Ro- „mâni la regimente românești, e un „pericol mare. — Aducându-i de pela „regimentele polone și cehe, unde „sunt acum, ei se vor apuca de „politica Valahă, împreună cu con- „naționali lor și vor visa o Daco- „romanie.”

Am înțeles! —

Adecă toate's rele dacă nu merg așa pe strună, că din toate se cânte numai magyar, magyar și iar magyar!...

În acest fel Maghiarii sunt în Europa ca puil de cuc în cuib străin, și tocmai ca și cucul, mereu numai uumele seu îl cântă!... Cu-cu, cu-cu! — magyar, magyar!... Heș, cucule, heș!

— Sirius. —

„Geogeană“, institut de credit și economii, în Geoagiul-de-jos.

CONVOCARE.

Domnii subscriitori de acții la institutul de credit și economii „Geogeană“, se invită prin aceasta, în sensul §-lui 154 din legea comercială, la

Adunarea generală de constituire

ce se va ținea în 1 November n. 1903 la 2 ore d. a în Geoagiul inf. în casele dlui adv. Dr. I. Margita.

Obiectele:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Decisiune asupra constituirii societății.
3. Statorirea și asigurarea capitalului de acțiuni prin subscrieri și plătiri.
4. Stabilirea statutelor societății.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere.
6. Decisiune asupra responsabilității fondatorilor, stabilită în §-ul 152 din legea comercială.

Participarea la adunare se poate face sau în persoană sau prin plenipotențiați.

Geoagiul-inferior, la 20 Iulie 1903.

Fundatorii.

AVIS!

Subscrisul aduc la cunoștința on. public, că mi-am deschis

atelier de păpucărie

propriu, în Orăștie, (Drumul țerii, casele d-lui Simonffy), și mă ofer Onoratalui public pentru a pregăti tot felul de lucrări de păpucărie, până la cele mai fine!

Praxa mea de vre-o 7 ani făcută în străinătate, în Sibiu, Pesta, Viena, Linz și München, apoi absolvirea cursului de *croitorie de ghete în Berlin*, — mă îndreptătesc a promite onoratalui public lucrul cel mai fin și solid, pe lângă prețuri moderate. — **Un băiat bun se primește îndată ca învățacel.**

Cu stimă

Joan Budoiu,

2—3 măestru pantofar, Orăștie (Drumul-țerii).

IOAN ANDRESCU FRISEUR ȘI PERRUQUIER ÎN ORĂȘTIE (SZÁSZVÁROS)

P. C.

Salonul de frisat, ras și tuns, întemeiat prin Ioan Andrescu la 1868 în Orăștie (Intre-târguri, Nr. 6) și care s'a bucurat de atunci totdeauna de cel mai bun renume, — se recomandă onoratalui public, ca

Salon de frisat, ras și tuns, higienic de I-ul rang!

reconstruit și aranjat cu totul nou, în două despărțământuri în care se lucrează conform cerințelor igienice de azi, cu aparate de desinfecare parisiene și utensilii antiseptice de prima clasă, și după prelucrarea acum modernă despre îngrijirea părului și a bărbii etc.

Acestea, și un *serviciu solid și prompt și prețuri moderate* onorațiilor mei mușterii și cunoscuți, vor fi și în viitor principiile reale pe care se bazează atelierul meu.

Toate înoirile ce ating specialitatea mea vor fi îndată introduse și aduse la cunoștința onorațiilor mei mușterii.

Fac mai departe cunoscut că, din punct de vedere igienic, eu folosesc în atelierul meu numai specialității de Paris de clasa primă! Și anume: Toate utensiliile, cum sunt mașinile de tuns, foarfecile, briciurile, etc., se desinfecțază îndată după întrebuințare în *Aparatul special de desinfecțare parisan*, întrebuințând Formalin, Sublimat, Carbol, etc., și Pastă antiseptică pentru briciu, așa că e absolut imposibil ca să treacă dela unul la altul ceva boală de piele prin aceleași unelte!

Să întrebuințeze în atelierul meu deja acum:

Mantaua de hârtie de mătăasă,

ceva de tot nou și igienic, pentru frisat, ras și tuns, și *guler patent* pentru tuns cu *prințetor de păr tăiat*, care face imposibilă căderea de păr mărunț pe lângă grumaz, etc.

Cremă de ras parisană prima, fără amestecare cu apă. — „Allen Voraus“ suplinitor săpunului de ras. — *Pulvere de săpun parisană*, și *săpun de cabinet parisan* prima, etc.

După ras, pentru îndepărtarea din obraz a *jubrilelor, coșilor și roșetei pielii*, folosesc $\frac{1}{10}\%$ Sublimat, Crystal-Sifius, și o specialitate de apă igienică, cum și Bloc-Hyalin, Bloc-Hygenic și Tablete-Regina, etc.

— Apoi ceva de tot nou:

Ștergare de obraz din hârtie de mătăasă „Krépe“

(pentru zbicire), veritabile, în crème și alb, folosite numai la o radere!

Anunț apoi, că am **deposit permanent** de tot felul de

Peruce de stradă și de teatru,

de tot soiul, pentru ori-ce etate, atât pentru dame, cât și pentru domni. Toupete, bretonuri pentru dame, plete frisetete, etc., precum și *deposit de legătoare de mustăți* de felurite soiuri; colorii de păr și cosmetice, etc.

Imi țin încă de dorință a exprima onorațiilor mei mușterii mulțumirile mele pentru spriginul de până, acum, și îi rog a mă onora și mai departe cu spriginul lor prin cercetarea atelierul meu de ras, tuns și frisat.

Atestatul medical a să vedea în Nrii. 18, 20 și 23, ai acestei foi!

Cu toată stima:

IOAN ANDRESCU

Friseur și Perruquier

Sz. 7400—1903. tkvi.

Arverési hirdetmény kivonata.

A szászvárosi kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi hogy „Ardeleana“ pénz-intézet végrehajtatónak Kezán luon végrehajtást szenvedő elleni 58 K tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (az algyógi kir. járásbírószág) területén lévő a Mádán fekvő a mádai 176 számú tjkvben

A † 1 rd. 1751/2	hrszám	2	”
A † 2 rd. 1796	”	10	”
A † 4 rd. 1836	”	80	”
A † 5 rd. 1966	”	16	”
A † 6 rd. 2167	”	21	”
A † 7 rd. 2180/1	”	10	”
A † 8 rd. 2229	”	12	”
A † 9 rd. 2283	”	16	”
A † 10 rd. 2508	”	3	”
A † 11 rd. 2669	”	4	”
A † 12 rd. 2793	”	35	”
A † 13 rd. 3154	”	4	”
A † 14 rd. 3249	”	8	”
A † 15 rd. 3257	”	15	”
A † 16 rd. 3386-3388	”	4	”
A † 17 rd. 3412	”	12	”

az u. o. 349 számú tjkvben 1 rd. 2315 hrszámra 91 kor. és au u. o. 530 szám tjkvben A † 1 rend szám

1832, 1833 hrsz. ingatlanra 320 kor-ban az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy fen-nebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi december hó 11 napján délelőtt 9 órakor Mada község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladani fognak.

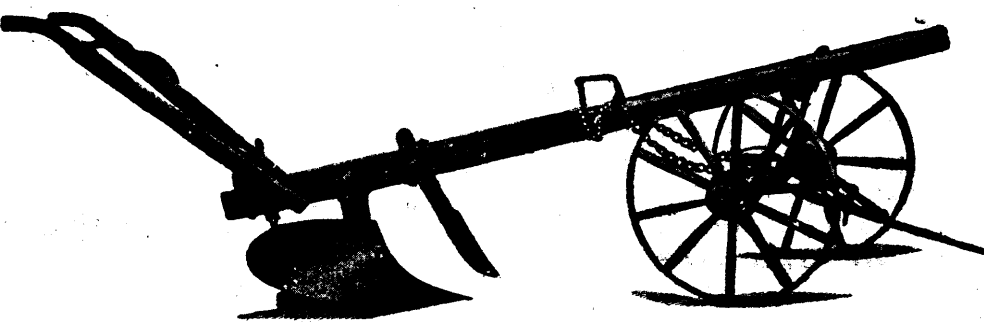
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én

3333 sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászvároson, 1903. évi Szeptember hó 14-én.

A kir. járásbírószág mint tkvi. hatóság.

Sóhalmy,
kir. albiró.

Cele mai bune pluguri

sunt azi așa numitele „*Pluguri de Bacica*“, lucrate din renumitul și neîntrecutul fer de Stiria.

Părțile de lemn sunt din material sănătos, lemn tare, trainic.

Plugurile aci recomandate se pregătesc în Orăștie sub supraveghierea mea proprie și așa pot mijloci reparări ori schimbări mai mărunte, fără cheltueli, aicea.

Pluguri de probă dau bucuos celor-ce doresc, și neplăcând-le primesc înapoi.

Prețul (afară de rotile) 20 cor. unul.

Recomand cu toată stăruința aceste pluguri tuturor economilor nostri! — **Venzătorilor: rabat.**

Ioan I. Yulcu

Orăștie.

„Tipografia Nouă“
în Orăștie efeptuește tot soiul
de lucrări, prompt și cu acurateță!!!